

FAKTA AZBEST

Azbest je IARC klasifikován jako karcinogen 1. skupiny, což znamená, že je považován za jednoznačnou příčinu rakoviny u člověka. Vdechování azbestových vláken může vyvolat chronická onemocnění plic, jako jsou rakovina plic, rakovina plicního epitelu a onemocnění dolní části trávicího traktu, azbestózu (závažné onemocnění, kdy dochází k jizvení plic a následné zhoršující se dušnosti). Podle Světové zdravotnické organizace souvisí s azbestem přibližně polovina všech úmrtí na profesionální nádorová onemocnění.

Kde se vyskytují rizika

Rizika se vyskytují při provádění oprav brzd nebo spojek, rekonstrukci nebo demolici budov či lodí nebo při úklidu po těchto pracích. K hlavním odvětvím, kde dochází k expozici, patří činnosti v loděnicích a na stavbách. Exponovanými osobami mohou být lidé pracující na rekonstrukci budov, pokládání podlah, střech, případně mechanici v průmyslu. Dalšími rizikovými povoláními jsou pracovníci v loděnicích, hasiči a zaměstnanci elektráren.

Více o této látce

Azbest je přirozeně se vyskytující minerální vlákno, hojně využívané na stavbách a ve stavebních materiálech, strojích, dopravních prostředcích a spotřebním zboží (dřívě, než byly zjištěny jeho nebezpečné účinky na zdraví). Azbest je souborné označení pro přirozeně se vyskytující křemičité minerály s krystalickou strukturou a vláknitým charakterem. Jednotlivá azbestová vlákna nejsou viditelná, ani není možné je rozpoznat čichem. Azbestová vlákna unikají do vzduchu při činnostech, při nichž dochází k porušování materiálů s obsahem azbestu.

Vlákna pak mohou být nevědomě vdechnuta a zachycena v plicích, případně v trávicím traktu. Evropská unie zakázala veškeré používání azbestu, stejně jako získávání, výrobu a zpracování azbestových produktů.

Jak vás mohou příznaky ovlivnit

V dlouhodobém časovém horizontu mohou vdechnutá nebo spolknutá azbestová vlákna způsobit genetické změny, které mohou vést k rakovině, konkrétně v případě expozice azbestu k mezoteliomu. Faktory související s životním stylem (kouření, chronický stres, špatné stravovací návyky a špatný fyzický stav) mohou negativně ovlivnit riziko vzniku rakoviny po expozici azbestu. Ranými příznaky rakoviny způsobené azbestem mohou být dušnost, kašel, bolest hrudníku, trávicí potíže a pocit na zvracení.

Období latence mezi expozicí a vznikem rakoviny způsobenou azbestem se pohybuje mezi 15 až 50 lety v závislosti na různých typech rakoviny a faktorech souvisejících s životním stylem.

Co můžete dělat

Provádět odpovídající měření expozice a striktně dodržovat platná nařízení. Informovat pracovníky o rizicích a preventivních opatřeních. Zjistit, zda při práci nedochází k uvolňování vláken do vzduchu.

Nejlepším řešením je kontrola expozice vyloučením nebo nahrazením, například pokusit se naplánovat práci tak, aby nedocházelo k narušování materiálu s obsahem azbestu. Je-li toto narušení nezbytné, ujistit se, zda vyškolení zaměstnanci používají správné vybavení a pracovní postupy za účelem minimalizace expozice a maximalizace účinnosti kontroly. Ujistit se, zda jsou k ochraně osob používány správné masky a kombinézy.

Lidé s anamnézou expozice azbestu by se měli pravidelně podrobovat lékařskému vyšetření a sledovat možné příznaky onemocnění rakovinou.

Odkazy : OSHA, EU-OSHA, HSE, IARC